

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (tredje avdelningen i utökad sammansättning)

den 17 februari 2017*

”Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Precisionsgraden hos ansökan — Preskription —
Upptagande till prövning — Artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna —
Skälig handläggningstid i ett mål — Ekonomisk skada — Ränta på icke erlagt bötesbelopp —
Kostnader för bankgaranti — Orsakssamband”

I mål T-40/15,

Plásticos Españoles, SA (ASPLA), Torrelavega (Spanien),

Armando Álvarez, SA, Madrid (Spanien),

inledningsvis företrädda av advokaterna M. Troncoso Ferrer, C. Ruixó Claramunt och S. Moya Izquierdo, därefter av M. Troncoso Ferrer och Moya Izquierdo,

sökande,

mot

Europeiska unionen, företrädd av Europeiska unionens domstol, ombud inledningsvis A. Placco, därefter J. Inghelram, Á. Almendros Manzano och P. Giusta,

svarande,

med stöd av

Europeiska kommissionen, företrädd av P. van Nuffel, F. Castilla Contreras och C. Urraca Caviedes, samtliga i egenskap av ombud,

intervenient,

angående en talan med stöd av artikel 268 FEUF med yrkande om ersättning för skada som sökandena påstår sig ha lidit till följd av den långa handläggningstiden vid tribunalen i de mål som avgjorts genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673),

meddelar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen i utökad sammansättning),

sammansatt av S. Pappasavvas, ordförande, samt domarna I. Labucka, E. Bieliūnas (referent), V. Kreuschitz och I.S. Forrester,

* Rättegångsspråk: spanska.

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 24 november 2016,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 Genom ansökningar som inkom till tribunalens kansli den 24 februari 2006 väckte sökandena Plásticos Españoles, SA, (ASPLA), och Armando Álvarez, SA, var sin talan mot kommissionens beslut K(2005) 4634 av den 30 november 2005 om ett förfarande enligt artikel [101 FEUF] (ärende COMP/F/38.354 – Industrisäckar) (nedan kallat beslut K(2005) 4634). Sökandena yrkade i allt väsentligt att tribunalen skulle ogiltigförklara beslutet i den del det avsåg dem, eller i andra hand, sätta ned det bötesbelopp som de ålagts.
- 2 Genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673), ogillade tribunalen talan i ovannämnda mål.
- 3 Genom ansökningar som inkom den 24 januari 2012 överklagade ASPLA och Armando Álvarez tribunalens dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673).
- 4 Genom dom av den 22 maj 2014, ASPLA/kommissionen (C-35/12 P, EU:C:2014:348), och dom av den 22 maj 2014, Armando Álvarez/kommissionen (C-36/12 P, EU:C:2014:349), ogillade domstolen deras överklaganden.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 5 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 27 januari 2015 väckte sökandena förevarande talan mot Europeiska unionen, företrädd av Europeiska unionens domstol eller av Europeiska kommissionen.
- 6 Genom särskilda handlingar som inkom till tribunalens kansli den 9 respektive den 21 april 2015 framställde Europeiska unionens domstol och kommissionen var för sig en invändning om rättegångshinder enligt artikel 114.1 i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991.
- 7 Genom beslut av ordföranden på tredje avdelningen, av den 27 april 2015, vilandeförklarades, på begäran av kommissionen, förfarandet i förevarande mål i avvaktan på att domstolen slutligt avgjort målet C-71/15 P, EU-domstolen/Kendrion.
- 8 Genom domstolens beslut av den 18 december 2015, EU-domstolen/Kendrion (C-71/15 P, ej publicerat, EU:C:2015:857), avskrevs målet.
- 9 Efter det att förfarandet i förevarande mål återupptagits hänsköt tribunalen den 17 februari 2016 målet till tredje avdelningen i utökad sammansättning.

- 10 Genom beslut av den 4 mars 2016, ASPLA och Armando Álvarez/Europeiska unionen (T-40/15, ej publicerat, EU:T:2016:133), avfördes kommissionen från målet i egenskap av företrädare för unionen till följd av att sökandena delvis återkallat sin talan.
- 11 Kommissionen begärde den 11 mars 2016 genom handling som inkom till tribunalens kansli att få intervensera till stöd för EU-domstolens yrkanden.
- 12 Den 14 mars 2016 inkom Europeiska unionens domstol med svaromål.
- 13 Den 4 april 2016 beslutade tribunalen att en andra skriftväxling inte var nödvändig. Som en åtgärd för processledning enligt artikel 89 i tribunalens rättegångsregler, förelade tribunalen dessutom Europeiska unionens domstol att ange om den hade begärt och erhållit tillstånd av sökandena och av kommissionen för att kunna lägga fram vissa handlingar i bilagorna till svaromålet som tillhörde det mål som avgjordes genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672, nedan kallat mål T-76/06), och det mål som avgjordes genom dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad EU:T:2011:673) (nedan kallat mål T-78/06).
- 14 Den 19 april 2016 besvarade Europeiska unionens domstol den ovan i punkt 13 nämnda frågan. Den yrkade att tribunalen skulle fastställa, i första hand, att den inte behöver begära och erhålla tillstånd från sökandena och kommissionen för att kunna lägga fram de handlingar som tillhör målen T-76/06 och T-78/06 och, i andra hand, att tillstånd hade beviljats implicit av sökandena och kommissionen. Europeiska unionens domstol begärde i tredje hand att dess svar skulle behandlas som en begäran om åtgärder för processledning som innebär att tribunalen ska förordna om att handlingarna i målen T-76/06 och T-78/06, och särskilt de handlingar som bifogats svaromålet, ska inges i förevarande mål.
- 15 Den 25 april 2016 beslutade ordföranden på tribunalens tredje avdelning i utökad sammansättning för det första att de handlingar som bifogats svaromålet som ingetts i förevarande mål och som tillhörde målen T-76/06 och T-78/06 skulle avlägsnas från akten. Beslutet motiverades dels med att Europeiska unionens domstol varken hade begärt eller beviljats tillstånd av parterna i målen T-76/06 och T-78/06 för att kunna lägga fram ovannämnda handlingar, dels med att den inte hade begärt att få tillgång till akten i de målen enligt artikel 38.2 i rättegångsreglerna. För det andra beslutade ordföranden på tribunalens tredje avdelning i utökad sammansättning i enlighet med artikel 88.3 i rättegångsreglerna att uppmana sökandena att ta ställning till begäran om åtgärder för processledning som Europeiska unionens domstol hade framställt i tredje hand i sitt ovan i punkt 14 nämnda svar av den 19 april 2016.
- 16 Genom beslut den 28 april 2016, ASPLA och Armando Álvarez/Europeiska unionen (T-40/15, ej publicerat), tillät ordföranden på tribunalens tredje avdelning i utökad sammansättning kommissionen att intervensera till stöd för EU-domstolens yrkanden och anförde att kommissionen har de rättigheter som föreskrivs i artikel 116.6 i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991.
- 17 Den 2 maj 2016 tillät tribunalen sökandena att inge en replik efter det att de ingett en motiverad ansökan.
- 18 Den 10 maj 2016 tog sökandena ställning till den ovan i punkt 15 nämnda begäran om åtgärder för processledning. De framhöll i detta avseende att de inte motsätter sig att tribunalen, om den finner det lämpligt, vidtar ovannämnda åtgärder för processledning.

- 19 Den 31 maj 2016 fastställde tribunalen att det för att förbereda förevarande mål för avgörande och avgöra målet, med hänsyn till saken i målet, krävdes att handlingarna i målen T-76/06 och T-78/06 görs tillgängliga. Som en åtgärd för processledning enligt artikel 89 i rättegångsreglerna beslutade tribunalen således att handlingarna i målen T-76/06 och T-78/06 skulle tillföras handlingarna i förevarande mål.
- 20 Den 13 juni 2016 gav sökandena in en replik.
- 21 Den 17 juni 2016 begärde Europeiska unionens domstol att handlingarna i målen T-76/06 och T-78/06 skulle delges.
- 22 Den 25 juli 2016 gav Europeiska unionens domstol in en duplik.
- 23 Den 23 september 2016 ställde tribunalen en fråga till sökandena och uppmanade dem att inge vissa handlingar. Sökandena efterkom denna begäran genom skrivelse av den 10 oktober 2016.
- 24 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 24 november 2016.
- 25 Genom skrivelse som inkom till tribunalens kansli den 6 december 2016 underrättade sökandenas ombud tribunalen om att ett misstag som ombudet begått i samband med ett av sina svar på en muntlig fråga som hade protokollförts i förhandlingsprotokollet.
- 26 Genom beslut av den 16 december 2016 återupptogs det muntliga förfarandet. Den 19 december 2016 fogades sökandens ovan i punkt 25 nämnda skrivelse till akten.
- 27 Den 21 december 2016 yttrade sig Europeiska unionens domstol över den ovan i punkt 25 nämnda skrivelsen.
- 28 Den 9 januari 2017 avslutades det muntliga förfarandet i målet.
- 29 Sökandena har yrkat att tribunalen ska
- förplikta Europeiska unionens domstol att ersätta den skada som sökandena orsakats till följd av åsidosättandet av artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna genom att betala 3 495 038,66 euro, jämte kompensationsränta och dröjsmålsränta med den räntesats som Europeiska centralbanken (ECB) tillämpar för sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, plus två procentenheter, från och med datumet för väckandet av talan, och
  - förplikta Europeiska unionens domstol att ersätta rättegångskostnaderna.
- 30 Europeiska unionens domstol har, med stöd av kommissionen, yrkat att tribunalen ska
- i första hand avvisa talan, eller, alternativt delvis avvisa talan vad gäller den skada som uppkommit före den 27 januari 2010,
  - i andra hand ogilla yrkandet om skadestånd för den påstådda ekonomiska skadan, och
  - förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Prövning i sak

- 31 Europeiska unionens domstol har gjort två invändningar om rättegångshinder. De avser för det första att ansökan är oklar och otydlig och, för det andra, att kravet på ersättning för den påstådda ekonomiska skadan är preskriberat.

Invändning om rättegångshinder, som anförts i första hand, att ansökan är oklar och otydlig

- 32 Europeiska unionens domstol har gjort gällande att talan ska avvisas i sin helhet, eftersom ansökan är oklar och otydlig vad gäller den skada som var och en av sökandena åsamkats.
- 33 Det ska i detta avseende erinras om att enligt artikel 21 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol, i förening med artikel 53 första stycket i nämnda stadga, och artikel 44.1 c i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991 ska en ansökan innehålla uppgifter om saken i målet samt en kortfattad framställning av grunderna för denna. Dessa uppgifter ska vara så klara och precisa att svaranden kan förbereda sitt försvar och att tribunalen kan pröva talan, i förekommande fall utan att ha tillgång till andra uppgifter. I syfte att säkerställa rättssäkerheten och en god rättskipning kan en talan endast tas upp till sakprövning om de väsentliga, faktiska och rättsliga, omständigheter som talan grundas på, åtminstone kort men på ett konsekvent och begripligt sätt, framgår av innehållet i själva ansökan. För att uppfylla dessa krav ska en ansökan om ersättning för skada som påstås ha vållats av en unionsinstitution innehålla uppgifter som gör det möjligt att fastställa det agerande som sökanden lägger institutionen till last och skälen till att han anser att det finns ett orsakssamband mellan detta agerande och den skada som han påstår sig ha lidit samt arten och omfattningen av denna skada (se dom av den 7 oktober 2015, Accorinti m.fl./BCE, T-79/13, EU:T:2015:756, punkt 53 och där angiven rättspraxis).
- 34 För det första stämmer det, såsom Europeiska unionens domstol påpekat, att det i ansökan har framställts ett yrkande om ersättning för skada som bedömts i sin helhet.
- 35 Av ansökan och de handlingar som bifogats ansökan framgår att talan har väckts såväl av ASPLA som av Armando Álvarez. Dessutom avser de yrkanden som framställts i ansökan, mot bakgrund av innehållet däri, ersättning för ekonomisk skada som sökandena lidit till följd av ett påstått åsidosättande av kravet på att ett mål ska avgöras inom skäligen tid (nedan kallat skäligen handläggningstid i ett mål) i målen T-76/06 och T-78/06, som avsåg ASPLA respektive Armando Álvarez.
- 36 Dessutom vad gäller fastställandet av den skada som var och en av sökandena åsamkats ska framhållas att denna fråga kräver en granskning av de bevis som framlagts av dessa och den ska således prövas i samband med prövningen av om förevarande talan är välgrundad. Under alla omständigheter framgår av handlingarna att sökandena har ingett de upplysningar som är nödvändiga för att kunna fastställa den skada som var och en av sökandena åsamkats.
- 37 För det andra stämmer det dels att sökandena har gjort gällande att förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 överskred den skäligen handläggningstiden i ett mål med 24 månader respektive 28 månader, eftersom sökandena underrättades om datumet för den muntliga förhandlingen den 14 januari 2011 i vart och ett av målen och inte två år efter det att kommissionen ingett dupliken, nämligen den 12 februari 2009, respektive den 6 oktober 2008.
- 38 Sökandena har vidare gjort gällande att den skäligen handläggningstiden har överskridits med i genomsnitt 25,5 månader i målen T-76/06 och T-78/06 och de har bedömt deras skada på grundval av en enkel proportionell beräkning som baseras på samtliga de belopp som de betalat under

förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 och i de mål som avgjordes genom dom av den 22 maj 2014, ASPLA/kommissionen (C-35/12 P, EU:C:2014:348), och dom av den 22 maj 2014, Armando Álvarez/kommissionen (C-36/12 P, EU:C:2014:349).

- 39 Det bör emellertid noteras att Europeiska unionens domstol i sitt svaromål har gjort en invändning om rättegångshinder om att talan var preskriberad. Den har dessutom bestritt att det har skett ett åsidosättande av den skäligen handläggningstiden i ett mål och räckvidden av överträdelsen. Den har dessutom bestritt förekomsten av den påstådda skadan och skadans omfattning. Den har dessutom gjort gällande att det inte föreligger något orsakssamband. Slutligen kunde Europeiska unionens domstol under förhandlingen ta ställning till sökandenas svar på en skriftlig fråga som ställts av tribunalen, där sistnämnda angav den tidpunkt vid vilken de började lida skada i vart och ett av målen T-76/06 och T-78/06.
- 40 Sökandena har följaktligen lämnat de upplysningar som är nödvändiga för att den skada som var och en av dem lidit personligen ska kunna fastställas och för att Europeiska unionens domstol ska kunna framföra sina försvarsargument, även under förhandlingen. Dessutom möjliggjorde dessa omständigheter för tribunalen att pröva talan.
- 41 Den första invändningen om rättegångshinder ska därför ogillas.

Den invändning om rättegångshinder som framställts i andra hand, som avser preskription av yrkandet om ersättning för påstådd ekonomisk skada

- 42 Europeiska unionens domstol har gjort gällande att talan inte kan prövas i den mån som syftet därmed är att erhålla ersättning för en skada som åsamkats mer än fem år innan förevarande talan väcktes, det vill säga före den 27 januari 2010.
- 43 Det ska i detta avseende erinras om att det i artikel 46 stadgan för Europeiska unionens domstol, vilken enligt artikel 53 första stycket i samma stadga ska tillämpas på förfarandet vid tribunalen, föreskrivs följande:
- ”Talan mot unionen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden ska preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan. Preskription ska avbrytas genom att talan väcks vid domstolen eller genom att den skadelidande dessförinnan gör framställning hos en av unionens behöriga institutioner ...”
- 44 Av rättspraxis följer att preskriptionens funktion är att förena skyddet för den skadelidande personens rättigheter med rättssäkerhetsprincipen. Preskriptionstidens längd har bestämts med beaktande bland annat av den tid som behövs för att den påstått skadelidande parten ska kunna dels skaffa fram de uppgifter som är relevanta för en eventuell talan, dels kontrollera de omständigheter som kan komma att åberopas till stöd för denna talan (dom av den 8 november 2012, Europaïki Dynamiki/kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 33, se även, för ett liknande resonemang, beslut av den 18 juli 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi/kommissionen, C-136/01 P, EU:C:2002:458, punkt 28).
- 45 Enligt fast rättspraxis börjar preskriptionstiden löpa när villkoren för skadeståndsskyldigheten är uppfyllda (se dom av den 8 november 2012, Europaïki Dynamiki/kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 46 Artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol bör förvisso tolkas så, att preskription inte kan göras gällande mot en skadelidande som först vid en senare tidpunkt kunnat få kännedom om den skadevållande händelsen och följaktligen inte förfogade över en rimlig tidsfrist för att väcka talan före preskriptionstidens utgång. Villkoren för att den skadeståndsskyldighet som avses i artikel 340 andra

stycket FEUF ska inträda, och således de regler om preskription som gäller för en sådan talan om skadestånd, kan emellertid inte grundas på annat än rent objektiva kriterier (se dom av den 8 november 2012, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkterna 35 och 36 och där angiven rättspraxis).

- 47 Enligt fast rättspraxis kan dessutom inte den skadelidandes subjektiva bedömning av de omständigheter som ligger till grund för skadan beaktas vid fastställandet av den tidpunkt då preskriptionstiden för en talan om utomobligatoriskt skadeståndsansvar för unionen börjar löpa (se dom av den 8 november 2012, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 37 och där angiven rättspraxis, och dom av den 28 februari 2013, Inalca och Cremonini/kommissionen, C-460/09 P, EU:C:2013:111, punkt 70).
- 48 I förevarande fall ska framhållas att ”den händelse som föranleder” förevarande ”talan mot unionen” är ett förfarandefel i form av ett påstått åsidosättande av kravet på iakttagande av skäligen handläggningstid i ett mål från en unionsdomstols sida. Vid fastställandet av den tidpunkt då den preskriptionsfrist på fem år som föreskrivs i artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol börjar löpa ska således den omständigheten beaktas. Framför allt kan preskriptionsfristen inte börja löpa vid en tidpunkt då den avgörande händelsen fortlöper och den tidpunkt då preskriptionsfristen börjar löpa ska fastställas till en tidpunkt då händelsen helt och hållet har förverkligats.
- 49 När det gäller skadeståndstalan avseende ersättning för en skada som en person påstår sig ha lidit på grund av att en skäligen handläggningstid i ett mål eventuellt inte har iakttagits ska den tidpunkt då den preskriptionsfrist på fem år som föreskrivs i artikel 46 stadgan för Europeiska unionens domstol börjar löpa, när handläggningen har avslutats genom att ett avgörande meddelas, fastställas till den tidpunkt då det avgörandet meddelades. Den tidpunkten utgör nämligen ett bestämt datum som fastställs på grundval av objektiva kriterier. Genom att tillämpa detta datum säkerställs att rättssäkerhetsprincipen iaktas och det är möjligt att skydda sökandenas rättigheter.
- 50 I förevarande mål har sökandena begärt ersättning för den skada som de påstår sig ha lidit till följd av handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06. Dessa mål avgjordes genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673). Preskriptionsfristen började således löpa den 16 november 2011.
- 51 Dessutom väckte sökandena talan i förevarande mål och avbröt således preskriptionsfristen den 27 januari 2015, det vill säga innan fristen på fem år som föreskrivs i artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol löpte ut. Förevarande talan har således inte preskriberats.
- 52 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska den andra invändningen om rättegångshinder avvisas.

Prövning i sak

- 53 Enligt artikel 340 andra stycket FEUF ska unionen, vad beträffar utomobligatoriskt ansvar, ersätta skada som orsakats av dess institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.
- 54 Enligt domstolens fasta praxis framgår det av artikel 340 andra stycket FEUF att unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar och rätten till ersättning för skada förutsätter att ett antal villkor är uppfyllda, nämligen att det handlande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan handlandet och den åberopade skadan (dom av den 29 september 1982, Oleifici Mediterranei/EEG, 26/81, EU:C:1982:318, punkt 16, och dom av den 9 september 2008, FIAMM m.fl./rådet och kommissionen, C-120/06 P och C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 106).

- 55 Om ett av dessa villkor inte är uppfyllt ska talan ogillas i sin helhet utan att det är nödvändigt att pröva de andra villkoren för unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar (dom av den 14 oktober 1999, Atlanta/Europeiska gemenskapen, C-104/97 P, EU:C:1999:498, punkt 65, se även, för ett liknande resonemang, dom av den 15 september 1994, KYDEP/rådet och kommissionen, C-146/91, EU:C:1994:329, punkt 81). Unionsdomstolen är vidare inte skyldig att pröva villkoren i någon viss bestämd ordning (dom av den 18 mars 2010, Trubowest Handel och Makarov/rådet och kommissionen, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 42, se även, för ett liknande resonemang, dom av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 13).
- 56 Sökandena har i förevarande fall för det första gjort gällande att kravet på en skälig handläggningstid i ett mål åsidosattes i målen T-76/06 och T-78/06. De har för det andra gjort gällande att de till följd därav lidit ekonomisk skada som måste ersättas.

Åsidosättande av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06

- 57 Sökandena har gjort gällande att kravet på en skälig handläggningstid i ett mål åsidosattes i målen T-76/06 och T-78/06 vilket utgör en tillräckligt klar överträdelse av en unionsbestämmelse som syftar till att ge enskilda rättigheter. De har i synnerhet hävdad att åsidosättandet framgår av dom av den 26 november 2013, Kendrion/kommissionen (C-50/12 P, EU:C:2013:771), och dom av den 26 november 2013, Groupe Gascogne/kommissionen (C-58/12 P, EU:C:2013:770). De har vidare anfört att dels målen T-76/06 och T-78/06, dels de mål som avgjordes genom dom av den 16 november 2011, Kendrion/kommissionen (T-54/06, ej publicerad, EU:T:2011:667), dom av den 16 november 2011, Groupe Gascogne/kommissionen (T-72/06, ej publicerad, EU:T:2011:671), och dom av den 16 november 2011, Sachsa Verpackung/kommissionen (T-79/06, ej publicerad, EU:T:2011:674), rörde samma sak (samma kommissionsbeslut) kännetecknades av jämförbara faktiska omständigheter och en jämförbar orsak (samma kartell) och identiska eller mycket liknande processuella omständigheter.
- 58 De har tillagt att den muntliga delen av förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 borde ha inletts två år efter det att kommissionen ingett dupliken, det vill säga den 12 februari 2009 respektive den 6 oktober 2008. De underrättades emellertid om tidpunkten för förhandlingen den 14 januari 2011. De har härav dragit slutsatsen att den skäliga handläggningstiden överskreds med 24 respektive 28 månader i målen T-76/06 och T-78/06.
- 59 Europeiska unionens domstol har bestritt dessa påståenden. För det första är tribunalen ensam behörig att pröva förevarande talan och det är inte möjligt att överföra de slutsatser som domstolen drog i dom av den 26 november 2013, Kendrion/kommissionen (C-50/12 P, EU:C:2013:771), och dom av den 26 november 2013, Gascogne/kommissionen (C-58/12 P, EU:C:2013:770) på målen T-76/06 och T-78/06. För det andra överskreds den tid som förflutit från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 inleddes den genomsnittliga handläggningstid i detta skede av förfarandet som konstaterats vid tribunalen under perioden 2007–2010 i de mål som avsåg tillämpningen av konkurrenslagstiftningen med endast 17 respektive 21 månader. Dessutom har den sammanlagda handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 överskridit den genomsnittliga handläggningstiden som konstaterats vid tribunalen under perioden 2006–2015 i de mål som avsåg tillämpningen av konkurrenslagstiftningen med endast 15 månader. För det tredje ska målen T-76/06 och T-78/06 klassificeras som komplicerade. För det fjärde ska den omständigheten beaktas att Europeiska unionens domstol är verksam i en flerspråkig miljö utan motstycke i Europa, till och med i hela världen. Dessutom används i de femton mål i vilka talan väckts mot beslut K(2005) 4634 sex olika språk. För det femte ska den långvariga sjukskrivningen av en av ledamöterna på den avdelning som tilldelats de två berörda målen beaktas. För det sjätte har sökandenas beteende i viss mån samband med fördröjningen i målen T-76/06 och T-78/06.

- 60 Det ska i detta avseende framhållas att det i artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bland annat föreskrivs att "[v]ar och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag".
- 61 Den rättigheten, vars existens hade bekräftats innan stadgan om de grundläggande rättigheterna trädde i kraft i form av allmän unionsrättslig princip, har ansetts vara tillämplig i en talan vid domstol mot ett kommissionsbeslut (se dom av den 16 juli 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/kommissionen*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punkt 178 och där angiven rättspraxis).
- 62 I målen T-76/06 och T-78/06 inleddes förfarandet den 24 februari 2006 genom att var och en av sökandena ingav ansökan till tribunalens kansli och avslutades genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673). Handläggningstiden i vart och ett av målen uppgick till ungefär fem år och nio månader.
- 63 Av en detaljerad undersökning av respektive akt i målen T-76/06 och T-78/06 framgår emellertid att handläggningstiden i vart och ett av målen inte kan motiveras av någon av de särskilda omständigheterna i målen.
- 64 För det första rörde målen T-76/06 och T-78/06 tvister om huruvida det förelåg en överträdelse av konkurrensreglerna och enligt rättspraxis är det grundläggande kravet på rättssäkerhet för de ekonomiska aktörerna samt målsättningen att säkerställa att konkurrensen inte snedvrids på den inre marknaden av avsevärt intresse, inte enbart för klaganden själv och för dess konkurrenter, utan även för utomstående, på grund av det stora antalet berörda personer och de ekonomiska intressen som står på spel (dom av den 16 juli 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/kommissionen*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punkt 186).
- 65 För det andra förflöt i mål T-76/06 cirka tre år och tio månader, det vill säga 46 månader, från det att det skriftliga förfarandet avslutades i samband med ingivandet av kommissionens duplik den 16 februari 2007, till dess att den muntliga delen av förfarandet inleddes den 23 november 2010. Dessutom förflöt i mål T-78/06 ungefär fyra år och två månader, det vill säga 50 månader, från det att det skriftliga förfarandet avslutades den 9 oktober 2006 till dess att den muntliga delen av förfarandet inleddes den 23 november 2010.
- 66 Under den perioden sammanfattade tribunalen bland annat parternas argument, förberedde målen för avgörande, gjorde en bedömning av de faktiska och rättsliga omständigheterna i målen och förberedde det muntliga förfarandet. Tidsåtgången för detta beror framför allt på tvistens komplexitet och på parternas uppträdande och uppkomsten av rättegångsfrågor under förfarandet.
- 67 När det gäller tvistens komplexitet ska det inledningsvis erinras om att talan i målen T-76/06 och T-78/06 hade väckts mot ett beslut som antagits av kommissionen om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF.
- 68 Såsom framgår av handlingarna i målen T-76/06 och T-78/06, är mål som avser kommissionens tillämpning av konkurrensrätten mer komplexa än andra typer av mål, bland annat med hänsyn till omfattningen av det angripna beslutet och av handlingarna i ärendet och till nödvändigheten av att göra en detaljerad bedömning av talrika och komplicerade faktiska omständigheter som ofta är utsträckta i tid och rum.
- 69 En period på 15 månader från det att det skriftliga förfarandet avslutas till dess att den muntliga delen av förfarandet inleds är således i princip skälig vid handläggningen av mål vilka, i likhet med målen T-76/06 och T-78/06, avser tillämpningen av konkurrenslagstiftningen.

- 70 Dessutom ska den omständigheten beaktas att talan mot beslut K(2005) 4634 hade väckts i flera mål.
- 71 Det är i princip nödvändigt att handlägga de mål i vilka talan väckts mot samma beslut som antagits av kommissionen med tillämpning av unionens konkurrenslagstiftning parallellt, även när målen inte har förenats. Den parallella handläggningen motiveras bland annat av att målen är konnexa och av behovet av att säkerställa en konsekvent bedömning av dessa och att ge ett konsekvent svar.
- 72 Den parallella handläggningen av mål som är konnexa kan följaktligen motivera en förlängning med ytterligare en månad för varje konnext mål av perioden från det att det skriftliga förfarandet avslutas till dess att den muntliga delen av förfarandet inleds.
- 73 I förevarande fall hade talan väckts i 15 mål mot beslut K(2005) 4634. En sökande återkallade emellertid sin talan mot beslutet (beslut av den 6 juli 2006, Cofira-Sac/kommissionen, T-43/06, ej publicerat, EU:T:2006:192). Två mål i vilka talan väckts mot beslut K(2005) 4634 avgjordes genom dom av den 13 september 2010, Trioplast Wittenheim/kommissionen (T-26/06, ej publicerad, EU:T:2010:387), och dom av den 13 september 2010, Trioplast Industrier/kommissionen (T-40/06, EU:T:2010:388).
- 74 Under dessa förhållanden motiverade handläggningen av de tolv övriga målen i vilka talan väckts mot beslut K(2005) 4634 en förlängning av förfarandet med elva månader i mål T-76/06 och i mål T-78/06.
- 75 En period på 26 månader (15 månader plus 11 månader) från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet inleddes var följaktligen rimlig för handläggningen av vart och ett av målen T-76/06 och T-78/06.
- 76 Vad gäller parternas agerande och uppkomsten av rättegångsfrågor under förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 har den tid som förflöt från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet inleddes i vart och ett av målen inte på något sätt påverkats av ett sådant agerande eller av uppkomsten av sådana frågor.
- 77 Slutligen ska den omständigheten beaktas att kommissionen i beslut K(2005) 4634 ålade sökandena böter, gemensamt och solidariskt, av den anledningen att Armando Álvarez innehade 98,6 procent av aktierna i ASPLA och att det första av de två företagen således ansågs ha utövat ett avgörande inflytande på det andra företaget. Inom ramen för sin talan i mål T-78/06 yrkade Armando Álvarez följaktligen att beslut K(2005) 4634 skulle ogiltigförklaras. Armando Álvarez hölls nämligen ansvarigt för den överträdelse som konstaterats i nämnda beslut.
- 78 Målen T-76/06 och T-78/06 har således ett mycket nära samband med varandra, vilket motiverade att mål T-78/06 prövades tillsammans med mål T-76/06 och i samma takt som sistnämnda. Trots att det skriftliga förfarandet i mål T-78/06 avslutades fyra månader tidigare än det skriftliga förfarandet i mål T-76/06, kunde den muntliga delen av förfarandet i mål T-78/06 således inte inledas innan den muntliga delen av förfarandet i mål T-76/06 inleddes.
- 79 Såsom dessutom framgår av akten i målen T-76/06 och T-78/06 fann den avdelning som var ansvarig för målen den 23 november 2010 att det var lämpligt att förena de två målen med avseende på den muntliga delen av förfarandet, utan att det påverkar de synpunkter som parterna framfört i vart och ett av målen. I sina synpunkter avseende en eventuell förening av målen T-76/06 och T-78/06 förklarade var och en av sökandena att de inte ansåg att det fanns något hinder för en sådan förening om tribunalen var av den uppfattningen att detta skulle kunna bidra till att förfarandet blir effektivt. Kommissionen motsatte sig emellertid en sådan förening som slutligen inte förordnades.
- 80 Det särskilt nära sambandet mellan mål T-76/06 och mål T-78/06 motiverade följaktligen en förlängning med ytterligare fyra månader av den period som förflöt från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet i mål T-78/06 inleddes.

- 81 Mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målen T-76/06 och T-78/06 tyder den period på 46 månader som förflöt från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet i mål T-76/06 inleddes och den period på 50 månader som förflöt från det att det skriftliga förfarandet avslutades till dess att den muntliga delen av förfarandet i mål T-78/06 inleddes på att det föreligger omotiverat inaktiva perioder på 20 månader i vart och ett av de två målen.
- 82 För det tredje har vid granskningen av respektive akt i målen T-76/06 och T-78/06 inte några omständigheter framkommit av vilka slutsatsen kan dras att det förelåg omotiverat inaktiva perioder, dels mellan den dag då ansökningarna ingavs och den dag då duplikerna ingavs, dels mellan inledandet av den muntliga delen av förfarandet och avkunnandet av dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673).
- 83 Förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 som avslutades genom avkunnandet av dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673), innebär följaktligen ett åsidosättande av artikel 47 andra stycket i stadgan om de grundläggande rättigheterna, eftersom den skäliga handläggningstiden i ett mål överskrids med 20 månader, vilket utgör en tillräckligt klar överträdelse av en unionsbestämmelse som syftar till att ge enskilda rättigheter.

Den påstådda ekonomiska skadan och förekomsten av ett orsakssamband

- 84 Enligt fast rättspraxis krävs det att skadan ska vara faktisk och säker när skadestånd begärs inom ramen för en talan om utomobligatoriskt ansvar för unionen. Det är sökanden som ska bevisa detta (se dom av den 9 november 2006, Agraz m.fl./kommissionen, C-243/05 P, EU:C:2006:708, punkt 27 och där angiven rättspraxis). Det ankommer på sökanden att anföra övertygande bevisning avseende såväl förekomsten som omfattningen av den skada som denna åberopat (se dom av den 16 september 1997, Blackspur DIY m.fl./rådet och kommissionen, C-362/95 P, EU:C:1997:401, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 85 Av fast rättspraxis följer vidare att villkoret avseende det orsakssamband som krävs enligt artikel 340 andra stycket FEUF förutsätter att det finns ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan institutionernas handlande och skadan (dom av den 18 mars 2010, Trubowest Handel och Makarov/rådet och kommissionen C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 53, och dom av den 14 december 2005, Beamglow/parlamentet m.fl., T-383/00, EU:T:2005:453, punkt 193, se även, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 1979, Dumortier m.fl./rådet, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, EU:C:1979:223, punkt 21). Det ankommer på sökanden att visa att det föreligger ett orsakssamband mellan det aktuella agerandet och skadan (se dom av den 30 september 1998, Coldiretti m.fl./rådet och kommissionen, T-149/96, EU:T:1998:228, punkt 101 och där angiven rättspraxis).
- 86 I förevarande fall har sökandena i ansökan för det första gjort gällande de har lidit ekonomisk skada som består i en förlust, dels till följd av betalning, under en orimligt lång handläggningstid som i genomsnitt uppgick till 25,5 månader, av ränta på det bötesbelopp som de ålagts genom beslut K(2005) 4634 (nedan kallad ränta på bötesbeloppet), dels till följd av betalning, under samma orimligt långa handläggningstid, av kostnader för de bankgarantier som de ställt för att inte omedelbart behöva betala bötesbeloppet (nedan kallade kostnader för bankgarantier). Denna skada ska bedömas på grundval av en enkel proportionell beräkning som baseras på kostnaderna för de bankgarantier som betalats mellan den 20 februari 2006 och den 1 augusti 2014 och räntan på det bötesbelopp som betalats mellan den 15 mars 2006 och den 22 juli 2014.

- 87 För det andra har sökandena gjort gällande att det är uppenbart att det föreligger ett orsakssamband mellan den påstådda skadan och det påstådda överskridandet av den skäligen handläggningstiden i ett mål. Om den skäligen handläggningstiden inte hade överskridits i målen T-76/06 och T-78/06 skulle sökandena inte ha varit tvungna att betala ränta på bötesbeloppet och kostnader för bankgarantier under 25,5 månader.
- 88 Europeiska unionens domstol har för det första bestritt sökandenas påståenden om att de lidit ekonomisk skada.
- 89 Europeiska unionens domstol har i första hand gjort gällande att räntan på bötesbeloppet och kostnaderna för bankgarantierna inte kan betecknas som skada. Räntan på bötesbeloppet utgör nämligen kompensation för att kommissionen inte kunnat förfoga över ett belopp som den hade rätt att förfoga över och det skulle innebära obehörig vinning för sökandena om de beviljades skadestånd med ett belopp som motsvarade räntebeloppet. Vidare är kostnaden för bankgarantier en kostnad som frivilligt godtagits av sökandena i gengäld för den möjlighet som erbjudits dem att inte omedelbart betala bötesbeloppet. Eftersom denna kostnad har medfört en fördel, finns det inget som talar för att det rör sig om en skada i strikt mening.
- 90 Europeiska unionens domstol har i andra hand gjort gällande att den metod som sökandena använt för beräkning av deras påstådda ekonomiska skada inte är korrekt och inte gör det möjligt att beräkna skadan. För det första är det inte möjligt att med hjälp av en proportionell beräkning, såsom den som sökandena gjort, beräkna den del av kostnaderna som hänför sig till den period som motsvarar en omotiverad försening. För det andra är de uppgifter som sökandena stödde sig på vid beräkningen av deras skada inte av sådant slag att det gör det möjligt för dem att beräkna den hypotetiska skadan till följd av den påstådda förseningen i förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06. Vid bedömningen av förekomsten av en hypotetisk skada som sökandena anser sig ha vållats till följd av den omotiverade förseningen i förfarandet bör de kostnader som uppstått för dem i samband med betalningen av bötesbeloppet och de hypotetiska kostnader som skulle ha uppstått för dem om det inte förelegat någon försening i förfarandet och om de hade betalat böterna tidigare jämföras. Det är emellertid fullt möjligt att det under vissa omständigheter är mer fördelaktigt för ett företag att skjuta upp betalningen av bötesbeloppet, även om den uppskjutna betalningen medför en skyldighet för företaget att betala ytterligare ränta med en fast procentsats som den på 3,56 procent som fastställts av kommissionen. Europeiska unionens domstol har i sin duplik anført att den uppskjutna betalningen per definition medför fördelar och att nämnda fördelar uppkommit i förevarande fall.
- 91 Europeiska unionens domstol har för det andra gjort gällande att det inte finns ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan dels den påstådda ekonomiska skada som hänför sig till kostnaderna för bankgarantin och räntan på bötesbeloppet, dels det påstådda överskridandet av den skäligen handläggningstiden i ett mål. Den ekonomiska skadan är resultatet av sökandenas val att inte fullgöra sin skyldighet att betala böterna inom den tidsfrist som uppställs i beslut K(2005) 4634, trots att beslutet var verkställbart. Sökandena hade valmöjlighet vid den tidpunkten då de beslutade att ställa en bankgaranti och under hela den period under vilken de bibehöll garantin.

– Inledande synpunkter

- 92 Det bör påpekas att det i artikel 2 i beslut K(2005) 4634 föreskrevs att de bötesbelopp som ålagts genom det beslutet ska betalas inom tre månader från beslutets delgivning. I enlighet med artikel 86 i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT, L 357, 2002, s. 1) preciserades i artikel 2 i det beslutet att ränta vid utgången av tremånadersperioden ska betalas automatiskt enligt den räntesats

som Europeiska centralbanken tillämpade på sina huvudsakliga återfinansieringstransaktioner den första dagen i den månad då detta beslut fattades, med tillägg av 3,5 procentenheter, nämligen 5,56 procent.

- 93 I enlighet med artikel 299 första stycket FEUF var beslut K(2005) 4634 verkställbart, eftersom det enligt artikel 2 medförde betalningsskyldighet för sökandena. Dessutom påverkar inte den omständigheten att en talan om ogiltigförklaring väckts mot beslutet i enlighet med artikel 263 FEUF verkställbarheten av beslutet, eftersom talan som förs vid Europeiska unionens domstol, enligt artikel 278 FEUF, inte ska hindra verkställighet.
- 94 När kommissionen delgav sökandena beslut K(2005) 4634 underrättade institutionen sökandena om att om de inledde ett förfarande vid tribunalen eller domstolen skulle några indrivningsåtgärder inte vidtas så länge målet var anhängigt, under förutsättning att två villkor hade uppfyllts innan fristen för betalning löpte ut. Enligt artikel 86.5 i förordning nr 2342/2002 rörde det sig om följande två villkor: För det första skulle ränta utgå på kommissionens fordran från förfallodagen med 3,56 procent, för det andra skulle en bankgaranti som var godtagbar för kommissionen, som omfattade såväl skulden och räntan som en ökning av skulden, ställas innan fristen för betalning löpt ut.
- 95 Sökandena har i de handlingar som ingavs i förevarande mål förklarat att de beslutat att inte omedelbart betala det bötesbelopp som ålagts dem och att ställa en bankgaranti i enlighet med den möjlighet som de erbjudits av kommissionen under förutsättning att de betalar en ränta på 3,56 procent.
- 96 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som tribunalen ska pröva den påstådda ekonomiska skadan och förekomsten av ett orsakssamband mellan skadan och åsidosättandet av en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06.

– Betalning av ränta på bötesbeloppet

- 97 För det första framgår det av de handlingar som sökandena ingett och de muntliga förklaringar som sökandenas ombud lämnat som noterades i förhandlingsprotokollet att Armando Álvarez den 22 juli 2014 hade betalat det totala räntebelopp på böterna som förfallit till betalning under förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06.
- 98 Det är följaktligen uppenbart att ASPLA inte har vållats personlig skada bestående i betalning av ränta på bötesbeloppet under den period som motsvarar överskridandet av den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06.
- 99 För det andra ska vad gäller den skada som Armando Álvarez påstår sig ha lidit konstateras att det bötesbelopp som ålagts genom beslut K(2005) 4634 enligt artikel 299 första stycket och artikel 278 FEUF, vilka nämnts ovan i punkt 93, skulle betalas till kommissionen, trots att en talan om ogiltigförklaring väckts mot nämnda beslut. Den ränta på 3,56 procent som skulle betalas på bötesbeloppet ska således betecknas som dröjsmålsränta.
- 100 Vidare har Armando Álvarez under den period som motsvarar överskridandet av den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 varken betalat bötesbeloppet eller dröjsmålsränta. Armando Álvarez har under förfarandet i nämnda mål således förfogat över ett belopp som motsvarar bötesbeloppet jämte dröjsmålsränta.
- 101 Sökandena har inte inkommit med uppgifter som skulle kunna visa att, under den period som motsvarar överskridandet av den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06, den dröjsmålsränta som Armando Álvarez i ett senare skede betalade till kommissionen översteg den fördel som det företaget kunnat erhålla genom att förfoga över beloppet, som motsvarar bötesbeloppet

jämte dröjsmålsränta. Sökandena har med andra ord inte visat att den ränta som utgick på bötesbeloppet under den period som motsvarar överskridandet av den skäligen handläggningstiden översteg den fördel som Armando Álvarez kunnat erhålla av att inte betala bötesbeloppet jämte ränta som förfallit till betalning den dag då den rimliga fristen för dom överskreds och den ränta som förfallit till betalning under den period överskridandet pågick.

- 102 Sökandena har följaktligen inte visat att Armando Álvarez under den period som motsvarar överskridandet av den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 lidit verklig och säker förlust till följd av att dröjsmålsränta betalats på det bötesbelopp som ålades genom beslut K(2005) 4634.
- 103 Yrkandet om ersättning för den påstådda skadan som består i att sökandena betalat ytterligare ränta på bötesbeloppet ska således ogillas, utan att det är nödvändigt att bedöma om det orsakssamband som åberopats föreligger.

– Betalning av kostnaderna för bankgarantin

- 104 Vad för det första gäller skadan framgår av handlingarna, dels att ASPLA ställde en bankgaranti på 10 731 000 euro jämte ränta, dels att Armando Álvarez ställde flera bankgarantier hos fyra olika banker som totalt uppgick till 31 269 000 euro jämte ränta. Dessutom framgår av uppgifterna i akten att var och en av sökandena under förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 betalat kostnader för bankgarantier kvartalsvis.
- 105 Mot bakgrund av uppgifterna i akten kan således konstateras att var och en av sökandena har visat att de personligen har lidit verklig och säker skada bestående i en förlust till följd av betalning av kostnaderna för bankgarantier under den period som motsvarar överskridandet av den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06.
- 106 Vad för det andra gäller orsakssambandet ska påpekas att om förfarandet i målen T-76/06 och T-78/06 inte hade överskridit den skäligen handläggningstiden hade sökandena inte varit tvungna att betala de kostnader som uppstod i samband med ställandet av bankgarantier under den period som motsvarar överskridandet.
- 107 Det föreligger således ett orsakssamband mellan överskridandet av den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 och den skada som sökandena lidit som består i en förlust till följd av att var och en av dem hade betalat de kostnader som uppstod i samband med ställandet av bankgarantier under den period som motsvarar överskridandet av den skäligen handläggningstiden.
- 108 Det kan vidare framhållas att det omtvistade beteendet måste vara den avgörande orsaken till skadan (beslut av den 31 mars 2011, Mauerhofer/kommissionen, C-433/10 P, ej publicerat, EU:C:2011:204, punkt 127, och dom av den 10 maj 2006, Galileo International Technology m.fl./kommissionen, T-279/03, EU:T:2006:121, punkt 130, se även, för ett liknande resonemang, dom av den 18 mars 2010, Trubowest Handel och Makarov/rådet och kommissionen, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 61). Med andra ord, även när institutionerna eventuellt har bidragit till den skada för vilken ersättning begärs, kan nämnda bidrag vara alltför avlägset på grund av att andra personer är ansvariga, eventuellt sökanden (dom av den 18 mars 2010, Trubowest Handel och Makarov/rådet och kommissionen, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 59, och beslut av den 31 mars 2011, Mauerhofer/kommissionen, C-433/10 P, ej publicerat, EU:C:2011:204, punkt 132).
- 109 Det har dessutom redan slagits fast att en påstådd skada som består i kostnader som uppkommit i samband med ställande av bankgarantier som ett företag, som är föremål för sanktionsåtgärder som vidtagits genom ett beslut, som antagits av kommissionen och som senare ogiltigförklarats av tribunalen, har haft, inte är en direkt följd av att beslutet är rättsstridigt, eftersom den skada som

uppstått är resultatet av företagets val att ställa en bankgaranti för att inte fullgöra skyldigheten att betala böterna inom den tidsfrist som uppställs i det omtvistade beslutet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2005, Holcim (Deutschland)/kommissionen, T-28/03, EU:T:2005:139, punkt 123, och beslut av den 12 december 2007, Atlantic Container Line m.fl./kommissionen, T-113/04, ej publicerat, EU:T:2007:377, punkt 38).

- 110 I förevarande fall bör emellertid för det första påpekas att det i februari 2006, det vill säga vid den tidpunkten då sökandena väckte talan och vid den tidpunkten då de ställde en eller flera bankgarantier inte kunde förutses att den skäligen handläggningstiden i ett mål skulle överskridas. Sökandena hade dessutom berättigade skäl att förvänta sig att deras respektive talan skulle handläggas inom skälig tid.
- 111 För det andra överskreds den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 efter sökandenas ursprungliga beslut att ställa bankgarantier.
- 112 Omständigheterna i förevarande mål skiljer sig således betydligt från de som fastställdes i dom av den 21 april 2005, Holcim (Deutschland)/kommissionen (T-28/03, EU:T:2005:139), och i beslut av den 12 december 2007, Atlantic Container Line m.fl./kommissionen (T-113/04, ej publicerat, EU:T:2007:377), som anförts ovan i punkt 109. Sambandet mellan överskridandet av den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 och betalningen av de kostnader som uppstått i samband med ställandet av bankgarantier under den period som motsvarar överskridandet av den skäligen handläggningstiden kan således inte, tvärt emot vad Europeiska unionens domstol har hävdat, ha brutits av sökandenas ursprungliga beslut att inte omedelbart betala det bötesbelopp som ålagts genom beslut K(2005) 4634 och ställa en bankgaranti.
- 113 Det finns följaktligen ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan överskridandet av den skäligen handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 och den förlust som sökandena lidit till följd av betalningen av kostnaderna för bankgarantier under den period som motsvarar varaktigheten av nämnda överskridande.
- 114 För det tredje ska det inledningsvis erinras om att sökandena har gjort gällande att den skäligen handläggningstiden enbart har överskridits i målen T-76/06 och T-78/06. De har således inte åberopat ett åsidosättande av kravet på en skälig handläggningstid till följd av den sammanlagda handläggningstiden, dels i mål T-76/06 och det mål som avgjordes genom dom av den 22 maj 2014, ASPLA/kommissionen (C-35/12 P, EU:C:2014:348), dels i mål T-78/06 och det mål som avgjordes genom dom av den 22 maj 2014, Armando Álvarez/kommissionen (C-36/12 P, EU:C:2014:349).
- 115 Det har i förevarande fall således enbart konstaterats att kravet på en skälig handläggningstid inte hade iakttagits i målen T-76/06 och T-78/06 (se punkt 83 ovan).
- 116 Åsidosättandet av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06 upphörde när dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673) meddelades.
- 117 Från och med den 16 november 2011 kunde sökandena således bedöma dels om den skäligen handläggningstiden hade överskridits i målen T-76/06 och T-78/06, dels den skada som de lidit till följd av betalningen av kostnaderna för bankgarantier under den period som motsvarade längden på nämnda överskridande.

- 118 Beslut K(2005) 4634 genom vilket sökandena ålades böter blev definitivt först den 22 maj 2014 och den möjlighet som kommissionen erbjudit att ställa en bankgaranti upphörde vid den tidpunkten till följd av sökandenas beslut att överklaga domen av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och domen av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673).
- 119 Betalningen av kostnaderna för bankgarantier efter det att dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673), meddelades, varigenom åsidosättandet av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06 upphörde, har följaktligen inte ett tillräckligt direkt orsakssamband med detta åsidosättande, eftersom betalningen av sådana kostnader är ett resultat av sökandenas personliga och självständiga val, vilket träffades efter nämnda åsidosättande, att inte betala böter, inte ansöka om uppskov med verkställigheten av beslut K(2005) 4634 och att överklaga ovannämnda domar.
- 120 Mot bakgrund av vad som anförts ovan följer att det finns ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan å ena sidan åsidosättandet av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06, och å andra sidan den skada som sökandena lidit innan dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673) meddelades, varvid skadan består i betalningen av kostnaderna för bankgarantier under den period som motsvarar längden på överskridandet av den skäliga handläggningstiden.

– *Bedömning av den ekonomiska skada som orsakats*

- 121 Det ska för det första erinras om att den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 överskreds med 20 månader i vart och ett av målen (se punkt 83 ovan).
- 122 För det andra har ovan i punkterna 116–120 konstaterats att åsidosättandet av den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 upphörde den 16 november 2011 och att det fanns ett direkt orsakssamband mellan, å ena sidan åsidosättandet av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06, och å andra sidan den skada som sökandena åsamkats ”innan” dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673) meddelades.
- 123 Den skäliga handläggningstiden i målen T-76/06 och T-78/06 överskreds således med 20 månader innan dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673), meddelades, det vill säga den 16 mars 2010. Från och med det datumet har sökandena åsamkats ekonomisk skada.
- 124 Som svar på en skriftlig fråga från tribunalen förklarade sökandena genom skrivelse av den 10 oktober 2016 att de hade börjat lida skada två år efter det att kommissionen inkommit med sin duplik, det vill säga den 6 oktober 2008 i mål T-78/06, och den 12 februari 2009 i mål T-76/06.
- 125 Dessutom, trots att tribunalen inte har ställt några frågor i detta avseende, tillade sökandena i deras svar av den 10 oktober 2016 att den skada som de åsamkats upphörde i samband med att de underrättades om datumet för förhandlingen i målen T-76/06 och T-78/06.
- 126 Slutligen framgår av respektive akt i målen T-76/06 och T-78/06 att sökandena underrättades om datumet för förhandling i vart och ett av målen den 14 januari 2011.

- 127 Det framgår emellertid av unionsdomstolarnas förfaranderegler, särskilt artikel 21 i domstolens stadga och artikel 44.1 i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991, att parterna i princip avgör och begränsar tvisten och att unionsdomstolarna inte får döma utöver vad som har yrkats av parterna (ultra petita) (dom av den 10 december 2013, kommissionen/Irland m.fl., C-272/12 P, EU:C:2013:812, punkt 27, och dom av den 3 juli 2014, Electrabel/kommissionen, C-84/13 P, ej publicerad, EU:C:2014:2040, punkt 49).
- 128 Tribunalen kan således inte frångå sökandenas begäran och besluta ex officio att ersätta en skada som de orsakats efter den 14 januari 2011, det vill säga en skada som orsakats under en period som tidsmässigt skiljer sig från den under vilken de hävdade att de lidit skada.
- 129 I förevarande fall motsvarar följaktligen den ersättningsbara skadan de kostnader som uppstått för sökandena i samband med ställandet av bankgarantier mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011.
- 130 För det tredje framgår av de handlingar som sökandena lagt fram att de kostnader som sistnämnda haft i samband med ställandet av bankgarantier betalades kvartalsvis.
- 131 Av uppgifterna i handlingarna framgår att ASPLA mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011 hade betalat följande belopp för kostnader för bankgarantier kvartalsvis:

Kvartal	Belopp per kvartal	Månad	Kostnader (euro)
20.2.2010–19.5.2010	12 259,43	2	8 172,95
20.5.2010–19.8.2010	12 259,43	3	12 259,43
20.8.2010–19.11.2010	12 259,43	3	12 259,43
20.11.2010–19.2.2011	12 259,43	3	12 259,43
		Totalt	44 951,24

- 132 De kostnader som ASPLA haft i samband med ställandet av bankgarantier uppgick således till 44 951,24 euro under perioden mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011.
- 133 Av uppgifterna i handlingarna framgår att Armando Álvarez mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011 hade betalat följande belopp för kostnader för bankgarantier kvartalsvis:

	Kvartal	Belopp per kvartal	Månad	Kostnad(euro)
	21.2.2010–20.5.2010	6 109,09	2	4 072,73
Bank A	21.5.2010–20.8.2010	6 156,34	3	6 156,34
	21.8.2010–28.11.2010	6 203,59	3	6 203,59
	29.11.2010–20.2.2011	6 290,57	3	6 290,57
				22 723,23
	22.2.2010–21.5.2010	6 000,00	2	4 000,00

Bank B	22.5.2010– 21.8.2010	6 000,00	3	6 000,00
	22.8.2010– 21.11.2010	6 000,00	3	6 000,00
	22.11.2010– 21.2.2011	6 000,00	3	6 000,00
				22 000,00
	22.2.2010– 21.5.2010	5 839,91	2	3 893,27
Bank C	21.5.2010– 23.8.2010	5 839,91	3	5 839,91
	23.8.2010– 22.11.2010	5 839,91	3	5 839,91
	22.11.2010– 21.2.2011	5 839,91	3	5 839,91
				21 413,00
	16.2.2010– 15.5.2010	12 075,34	2	8 050,23
Bank D	16.5.2010– 15.8.2010	12 180,34	3	12 180,34
	16.8.2010– 15.11.2010	12 285,34	3	12 285,34
	16.11.2010– 15.2.2011	12 390,34	3	12 390,34
				44 906,25
			Totalt	111 042,48

¹³⁴ De kostnader som Armando Álvarez haft i samband med ställandet av bankgarantier uppgick således till 111 042,48 euro under perioden mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011.

¹³⁵ Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska ASPLA beviljas en ersättning på 44 951,24 euro och Armando Álvarez en ersättning på 111 042,48 euro för den ekonomiska skada, bestående av betalningen av extrakostnader för bankgarantier, som de lidit till följd av åsidosättandet av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06.

– Räkna

¹³⁶ Såsom framgår av sökandenas första yrkande har de begärt att tribunalen ska fastställa att kompensationsränta och dröjsmålsränta ska utgå på den ersättning som ska beviljas sökandena enligt den räntenivå som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, uppräknat med två procentenheter, räknat från och med den dag då talan ges in.

- 137 Det ska i detta avseende göras en åtskillnad mellan kompensationsränta och dröjsmålsränta (dom av den 27 januari 2000, Mulder m.fl./rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, EU:C:2000:38, punkt 55).
- 138 För det första ska det med avseende på kompensationsränta erinras om att det inte går att bortse från de oförmånliga konsekvenserna av den tid som förflutit mellan uppkomsten av den skadebringande händelsen och dagen för betalning av skadeståndet med hänsyn till det försämrade penningvärdet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 februari 1994, Grifoni/kommissionen, C-308/87, EU:C:1994:38, punkt 40, och dom av den 13 juli 2005, Camar/rådet och kommissionen, T-260/97, EU:T:2005:283, punkt 138). Kompensationsränta syftar till att kompensera för den tid som har förflutit fram till den rättsliga bedömningen av skadeståndsbeloppet, oberoende av förseningar som kan tillskrivas gäldenären (dom av den 12 februari 2015, kommissionen/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punkt 37).
- 139 Den skadelidande bör i princip ha rätt till ersättning för försämring av penningvärdet fram till dagen för domen i vilken skyldigheten att ersätta den skada som sökanden lidit slås fast (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 maj 1992, Mulder m.fl./rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, EU:C:1992:217, punkt 35, dom av den 13 juli 2005, Camar/rådet och kommissionen, T-260/97, EU:T:2005:283, punkterna 142 och 143, och dom av den 26 november 2008, Agraz m.fl./kommissionen, T-285/03, ej publicerad, EU:T:2008:526, punkterna 54 och 55).
- 140 Vad gäller det skadestånd som ska betalas till var och en av sökandena för att ersätta den ekonomiska skada som de lidit följer av den rättspraxis som angetts i punkt 138 ovan att sökandena har rätt att begära att kompensationsränta ska utgå på skadeståndet från och med den 16 mars 2010.
- 141 Sökandena har emellertid genom sitt första yrkande, såsom de framhållit i skrivelse av den 6 december 2016, begärt att kompensationsränta ska utgå på den ersättning som de kan tilldelas, ”från och med den dag då talan ges in” i förevarande mål, det vill säga från och med den 27 januari 2015.
- 142 Den kompensationsränta som ska utgå på det skadestånd som ska betalas till var och en av sökandena som ersättning för den ekonomiska skada som de lidit ska följaktligen räknas från och med den 27 januari 2015 i enlighet med sökandenas begäran.
- 143 Dessutom har sökandena, som har åberopat att de lidit förluster, inte framlagt någon bevisning för att ränta enligt den räntenivå som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, uppräknat med två procentenheter, kunnat utgå på de belopp för kostnader för bankgarantier som ASPLA betalat mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011 och de kostnader för bankgarantier som Armando Álvarez betalat mellan den 16 mars 2010 och den 14 januari 2011 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 januari 2000, Mulder m.fl./rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, EU:C:2000:38, punkt 219, och dom av den 26 november 2008, Agraz m.fl./kommissionen, T-285/03, ej publicerad, EU:T:2008:526, punkt 49).
- 144 Sökandena kan således inte kräva att kompensationsränta tillämpas enligt den räntenivå som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, uppräknat med två procentenheter.
- 145 Däremot ska det försämrade penningvärdet som fastställs utifrån den tid som förflutit återspeglas i den årliga inflationen för den aktuella perioden, som den fastställts av Eurostat (Europeiska unionens statistikkontor) för den medlemsstat där sökandena är etablerade (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 januari 2000, Mulder m.fl./rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, EU:C:2000:38, punkterna 220 och 221, dom av den 13 juli 2005, Camar/rådet och kommissionen, T-260/97, EU:T:2005:283, punkt 139, och dom av den 26 november 2008, Agraz m.fl./kommissionen, T-285/03, ej publicerad, EU:T:2008:526, punkt 50).

- 146 Räntesatsen för den kompensationsränta som ska utgå på det skadestånd som ska betalas till var och en av sökandena som ersättning för den ekonomiska skada som de lidit motsvarar följaktligen den årliga inflationen som fastställts av Eurostat för den medlemsstat där företagen är etablerade. Denna kompensationsränta tillämpas, i den mån sökandena har begärt detta, på perioden mellan den 27 januari 2015 och den dag då förevarande dom meddelas avseende var och en av sökandena.
- 147 För det andra vad gäller dröjsmålsränta framgår av rättspraxis att skyldigheten att betala sådan ränta i princip uppkommer dagen för avkunnande av den dom, i vilken skyldigheten att betala ersättning konstateras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 juni 1990, Sofrimport/kommissionen, C-152/88, EU:C:1990:259, punkt 32 och där angiven rättspraxis).
- 148 Vid fastställandet av räntesatsen för dröjsmålsränta ska artikel 83.2 b och artikel 111.4 a i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1268/2012 av den 29 oktober 2012 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L 362, 2012, s. 1) beaktas. Enligt dessa bestämmelser ska räntesatsen för fordringar som inte återbetalats inom tidsfristen vara den räntesats som Europeiska centralbanken tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner och som offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, C-serien; den räntesats som används ska vara den som gäller den första kalenderdagen i den månad då förfallodagen infaller, ökad med tre och en halv procentenheter.
- 149 Tribunalen finner i förevarande mål att på det skadestånd som avses ovan i punkt 135, inbegripet den kompensationsränta som ska utgå på det skadestånd som ska betalas som ersättning för den ekonomiska skada som var och en av sökandena lidit, ska dröjsmålsränta utgå från dagen för avkunnandet av förevarande dom till dess full betalning sker.
- 150 Räntesatsen för dröjsmålsräntan ska fastställas inom ramen för vad som har yrkats av sökandena (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 maj 1992, Mulder m.fl./rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, EU:C:1992:217, punkt 35, och dom av den 8 maj 2007, Citymo/kommissionen, T-271/04, EU:T:2007:128, punkt 184).
- 151 Räntesatsen för dröjsmålsräntan motsvarar således den räntesats som ECB tillämpar på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner, ökad med två räntepunkter, i enlighet med vad sökandena har yrkat.

– ***Slutsats avseende skadeståndsbeloppet och räntan***

- 152 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska förevarande talan delvis vinna bifall, i den del den syftar till ersättning för den ekonomiska skada som sökandena lidit till följd av att tribunalen har åsidosatt kravet på en skäligen handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06.
- 153 Det skadestånd som ska betalas till ASPLA som ersättning för den ekonomiska skada som företaget lidit till följd av betalningen av extrakostnaderna för bankgarantier uppgår till 44 951,24 euro, ska räknas upp med kompensationsränta från den 27 januari 2015 till dess att dom i förevarande mål meddelas med den årliga inflation som fastställts av Eurostat för den medlemsstat där företaget är etablerat.
- 154 Det skadestånd som ska betalas till Armando Álvarez som ersättning för den ekonomiska skada som företaget lidit till följd av betalning av de extrakostnader som uppstått i samband med ställandet av bankgarantier uppgår till 111 042,48 euro, ska räknas upp med kompensationsränta från den 27 januari 2015 till dess att dom i förevarande mål meddelas med den årliga inflation som fastställts av Eurostat för den medlemsstat där företaget är etablerat.

- 155 På det skadestånd som avses ovan i punkterna 153 och 154, inbegripet den kompensationsränta som ska erläggas på det skadestånd som ska betalas som ersättning för den ekonomiska skada som var och en av sökandena lidit, ska dröjsmålsränta utgå under de förhållanden som anges ovan i punkterna 149 och 151.
- 156 Talan ogillas i övrigt.

Rättegångskostnader

- 157 Enligt artikel 134.3 i rättegångsreglerna kan tribunalen, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, besluta att kostnaderna ska delas. Tribunalen får emellertid besluta att en rättegångsdeltagare ska ersätta en annan deltagares rättegångskostnader, om det framstår som skäligt med hänsyn till omständigheterna i målet.
- 158 Sökandena har i förevarande fall delvis vunnit framgång med sin talan vad gäller yrkandena i sak. De har emellertid till stora delar tappat målet såvitt avser yrkandet om ersättning. Under dessa förhållanden och mot bakgrund av samtliga omständigheter i fallet ska vardera parten förpliktas att bära sin rättegångskostnad.
- 159 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska medlemsstater och institutioner som har intervenerat bära sin rättegångskostnad. Kommissionen ska således bära sin rättegångskostnad.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

- 1) **Europeiska unionen, företrädd av Europeiska unionens domstol, ska betala ersättning till Plásticos Españoles, SA (ASPLA) med ett belopp på 44 951,24 euro och till Armando Álvarez, SA med ett belopp på 111 042,48 euro för den ekonomiska skada som vart och ett av bolagen lidit till följd av att tribunalen inte iakttagit kravet på en skälig handläggningstid i de mål som avgjordes genom dom av den 16 november 2011, ASPLA/kommissionen (T-76/06, ej publicerad, EU:T:2011:672), och dom av den 16 november 2011, Álvarez/kommissionen (T-78/06, ej publicerad, EU:T:2011:673). Ersättningsbeloppen ska räknas upp med kompensationsränta från den 27 januari 2015 till dess att förevarande dom avkunnas med den årliga inflation som fastställts av Eurostat (Europeiska unionens statistikkontor) under den aktuella perioden för den medlemsstat där bolagen är etablerade.**
- 2) **På den ersättning som avses i punkt 1 ovan ska dröjsmålsränta utgå med den räntesats som tillämpas av ECB för huvudsakliga återfinansieringar, med tillägg av två procentenheter från dagen för denna doms avkunnande fram till dess full betalning sker.**
- 3) **Talan ogillas i övrigt.**
- 4) **ASPLA och Armando Álvarez, samt unionen, företrädd av Europeiska unionens domstol, ska bära sina rättegångskostnader.**
- 5) **Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.**

Papasavvas

Labucka

Bieliūnas

Kreuschitz

Forrester

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 februari 2017.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten	2
Förfarandet och parternas yrkanden	2
Rättslig bedömning	5
Prövning i sak	5
Invändning om rättegångshinder, som anförts i första hand, att ansökan är oklar och otydlig	5
Den invändning om rättegångshinder som framställts i andra hand, som avser preskription av yrkandet om ersättning för påstådd ekonomisk skada	6
Prövning i sak	7
Åsidosättande av kravet på en skälig handläggningstid i målen T-76/06 och T-78/06	8
Den påstådda ekonomiska skadan och förekomsten av ett orsakssamband	11
– Inledande synpunkter	12
– Betalning av ränta på bötesbeloppet	13
– Betalning av kostnaderna för bankgarantin	14
– Bedömning av den ekonomiska skada som orsakats	16
– Ränta	18
– Slutsats avseende skadeståndsbeloppet och räntan	20
Rättegångskostnader	21